

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ

ПРИЈЕДЛОГ
(по хитном поступку)

ЗАКОН
О ЗАШТИТИ УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Бања Лука, март 2025. године

**Приједлог
(по хитном поступку)**

**ЗАКОН
О ЗАШТИТИ УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

**ГЛАВА I
УВОДНЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 1.

Овим законом уређују се оснивање, организација, надлежност и овлашћења Специјалног тужилаштва Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске и Специјалног суда Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске, као и других државних органа у Републици Српској, те се уређују други услови ради ефикасног откривања и кривичног гоњења учинилаца кривичних дјела одређених овим законом.

Члан 2.

(1) Овај закон се доноси с циљем ефикасне заштите уставног уређења Републике Српске.

(2) У случају постојања несагласности одредаба неког другог закона Републике Српске са овим законом, примјењује се овај закон.

Члан 3.

Овај закон примјењује се ради откривања и кривичног гоњења за сљедећа кривична дјела:

- 1) напад на уставно уређење Републике Српске,
- 2) угрожавање територијалне цјелине,
- 3) довођење Републике Српске у положај потчињености или зависности,
- 4) убиство представника највиших органа Републике Српске,
- 5) отмица највиших представника Републике Српске,
- 6) оружана побуна,
- 7) спречавање борбе против непријатеља,
- 8) служба у непријатељској војсци,
- 9) помагање непријатељу,
- 10) противзаконито формирање паравојних и параполицијских снага,
- 11) подривање одбрамбене моћи Републике Српске,
- 12) диверзија,
- 13) саботажа,
- 14) шпијунажа,
- 15) одавање тајне Републике Српске,
- 16) упућивање и пребацивање на територију Републике Српске оружаних група, оружја и муниције,
- 17) позивање на насилну промјену уставног уређења Републике Српске,

18) помоћ учиниоцу послјере извршеног кривичног дјела против уставног уређења Републике Српске,

19) стварање групе или организоване криминалне групе за вршење кривичних дјела против уставног уређења Републике Српске,

20) непоштовање или неизвршавање одлука институција или органа Републике Српске

21) друга кривична дјела којима се посредно или непосредно угрожава уставно уређење и територијални интегритет Републике Српске.

ГЛАВА II

ОРГАНИЗАЦИЈА И НАДЛЕЖНОСТ СПЕЦИЈАЛНОГ ТУЖИЛАШТВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ЗА ЗАШТИТУ УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

1. Специјално тужилаштво Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске

Члан 4.

(1) Овим законом оснива се Специјално тужилаштво Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске (у даљем тексту: Специјално тужилаштво), које је надлежно за кривична дјела из члана 3. овог закона.

(2) Специјално тужилаштво има самосталност и независност утврђено овим законом, а за свој рад одговорно је Народној скупштини Републике Српске.

(3) Специјално тужилаштво има надлежност на цијелој територији Републике Српске.

(4) Ако овим законом није другачије одређено, на Специјално тужилаштво примјењују се одредбе Закона о тужилаштвима Републике Српске.

Члан 5.

Специјално тужилаштво оснива се и укида законом.

Члан 6.

(1) Радом Специјалног тужилаштва руководи и представља га главни специјални тужилац.

(2) У случају одсутности или спријечености главног специјалног тужиоца, замјењује га замјеник главног специјалног тужиоца.

Члан 7.

(1) Главног специјалног тужиоца на дужност именује Народна скупштина Републике Српске, на приједлог министра правде.

(2) Главном специјалном тужиоцу мандат траје пет година, уз могућност поновног именовања.

(3) Мандат из става 2. овог члана може престати услед поднесене оставке, навршене старосне доби прописане за обавезан одлазак у пензију или смјењивања с функције из оправданих разлога.

(4) По истеку мандата из става 2. овог члана, главни специјални тужилац наставља да обавља дужност специјалног тужиоца.

(5) Главни специјални тужилац може да поднесе оставку, а у том случају наставља обављати дужност коју је обављао прије именованја на дужност главног специјалног тужиоца.

Члан 8.

(1) Замјеника главног специјалног тужиоца и специјалне тужиоце на дужност именује Народна скупштина Републике Српске, на приједлог министра правде.

(2) Поред именованја предвиђених у ставу 1. овог члана, главни републички јавни тужилац (у даљем тексту: главни републички тужилац), након консултација са главним специјалним тужиоцем може одлучити да позиције специјалних тужилаца у Специјалном тужилаштву буду попуњене тужиоцима који су већ именовани у Републичком јавном тужилаштву (у даљем тексту: Републичко тужилаштво) или окружним јавним тужилаштвима (у даљем тексту: окружна тужилаштва). Такво интерно распоређивање врши се уз сагласност тужиоца који се распоређује.

(3) Замјенику главног специјалног тужиоца мандат траје пет година, уз могућност поновног именованја.

(4) Мандат из става 3. овог члана може престати услед поднесене оставке, навршене старосне доби прописане за обавезан одлазак у пензију или смјењивања с функције из оправданих разлога.

(5) У случају истека мандата, поднесене оставке или смјењивања са функције из оправданих разлога, замјеник специјалног тужиоца наставља да обавља дужност специјалног тужиоца.

(6) Специјални тужиоци обављају дужност без ограничења трајања мандата.

(7) У случају поднесене оставке, специјални тужиоци настављају да обављају дужност коју су вршили прије распоређивања.

Члан 9.

Главни специјални тужилац, замјеник главног специјалног тужиоца и специјални тужиоци имају сва права и обавезе тужиоца у кривичном поступку, у складу са законом.

Члан 10.

(1) Колегијум Специјалног тужилаштва чине: главни специјални тужилац, замјеник главног специјалног тужиоца и специјални тужиоци.

(2) Рад колегијума Специјалног тужилаштва уређује се посебним правилником, који доноси главни специјални тужилац.

Члан 11.

(1) У оквиру буџета Републике Српске обезбјеђују се посебна финансијска средства за функционисање Специјалног тужилаштва.

(2) Приједлог буџета Специјалног тужилаштва сачињава се на основу приједлога главног специјалног тужиоца.

ГЛАВА III ПРЕУЗИМАЊЕ ПРЕДМЕТА

Члан 12.

(1) Уколико постоји основ сумње да је извршено кривично дјело из члана 3. овог закона, главни специјални тужилац доноси одлуку о поступању у том случају по претходном прибављеном мишљењу колегијума Специјалног тужилаштва.

(2) Уколико главни специјални тужилац процијени да се у одређеном случају, за који је сазнао путем пријаве или о којем је обавијештен на други начин, не ради о кривичном дјелу из члана 3. овог закона, али да би могли постојати основи сумње да је извршено друго кривично дјело, о томе обавијештава надлежно окружно тужилаштво ради предузимања даљих радњи и мјера из надлежности окружног тужилаштва.

(3) У случају из става 2. овог члана, главни специјални тужилац има овлашћење да у сваком тренутку до подизања оптужнице, уколико накнадно оцијени да су се стекли услови из члана 3. овог закона, донесе одлуку о преузимању предмета од надлежног окружног тужилаштва, по претходном прибављеном мишљењу колегијума Специјалног тужилаштва.

Члан 13.

(1) Уколико надлежно тужилаштво, поступајући по пријави, закључи да из садржаја пријаве произлази да би за пријављено кривично дјело могло бити надлежно Специјално тужилаштво, тужилац који поступа по пријави је дужан о томе, без одлагања, обавијестити главног тужиоца, који ће о томе обавијестити главног специјалног тужиоца, са навођењем разлога због којих сматра да су остварени услови за преузимање предмета.

(2) У случају из става 1. овог члана, главни специјални тужилац ће предузети потребне мјере ради оцјене постојања услова за преузимање предмета.

(3) Сва тужилаштва у Републици Српској су дужна Специјалном тужилаштуру, без одлагања, омогућити несметан увид у кривични предмет који затражи Специјално тужилаштво.

(4) Када главни специјални тужилац оцијени да је у кривичном предмету ријеч о случају из члана 3. овог закона, доноси одлуку о преузимању предмета из става 1. овог члана.

Члан 14.

(1) Одлуку из чл. 12. и 13. овог закона о преузимању предмета главни специјални тужилац доноси у форми наредбе.

(2) Против наредбе из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

(3) Тужилаштво у Републици Српској, које од главног специјалног тужиоца прими одлуку о преузимању предмета, дужно је, без одлагања, обезбиједити примопредају тог кривичног предмета, укључујући све списе и доказе из предмета.

Члан 15.

(1) Сва тужилаштва и сви државни органи у Републици Српској дужни су специјалним тужиоцима или лицима која раде по њиховом овлашћењу, на њихов захтјев, омогућити сву неопходну помоћ и подршку, укључујући обезбјеђивање простора и опреме, те омогућавање употребе техничког средства којим располажу.

(2) Сви државни органи Републике Српске су дужни, без одлагања, извршавати захтјеве и наредбе које Специјално тужилаштво даје у складу са Законом о кривичном поступку Републике Српске.

ГЛАВА IV

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СПЕЦИЈАЛНОГ ТУЖИЛАШТВА

Члан 16.

(1) Специјално тужилаштво чине: главни специјални тужилац, замјеник главног специјалног тужиоца и најмање три специјална тужиоца.

(2) За специјалног тужиоца може се именовати лице са завршеним правним факултетом и најмање три године радног искуства након положеног правосудног испита.

(3) Додатне специјалне тужиоце именује Народна скупштина Републике Српске.

(4) Додатни специјални тужиоци могу бити распоређени у Специјално тужилаштво и из Републичког тужилаштва или окружних тужилаштава Републике Српске, уз сагласност тужиоца који се распоређује.

(5) У Специјално тужилаштво именује се потребан број стручних сарадника.

(6) За стручног сарадника може се именовати лице са завршеним правним факултетом и положеним правосудним испитом.

(7) Стручне сараднике именује и разрјешава главни специјални тужилац, на приједлог колегијума Специјалног тужилаштва.

(8) Унутрашња организација и систематизација Специјалног тужилаштва, у дијелу који није регулисан овим законом, регулише се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Специјалног тужилаштва, који доноси главни специјални тужилац, након прибављене сагласности Министарства правде.

Члан 17.

(1) Тужилачки истражиоци који раде по овлашћењима специјалног тужиоца сматрају се овлашћеним службеним лицима у смислу члана 20. тачка е) Закона о кривичном поступку Републике Српске.

(2) Тужилачки истражиоци именују се из реда лица запослених у Министарству унутрашњих послова и лица запослених у безбједносним агенцијама и агенцијама за спровођење закона у Републици Српској, односно Босни и Херцеговини.

(3) Поред именовања из става 2. овог члана, тужилачки истражилац може бити именован и путем јавног конкурса.

(4) Услови за именовање и разрјешење тужилачких истражилаца одређују се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Специјалном тужилашству, који доноси главни специјални тужилац, уз сагласност Министарства правде.

Члан 18.

(1) Тужилачки истражиоци поступају по захтјевима специјалних тужилаца, а за свој рад одговарају шефу тужилачких истражилаца и обезбјеђења Специјалног тужилаштва, односно главном специјалном тужиоцу.

(2) Одлуку о именовану и разрјешењу тужилачког истражиоца доноси главни специјални тужилац, на приједлог колегијума Специјалног тужилаштва или шефа тужилачких истражилаца и обезбјеђења Специјалног тужилаштва.

(3) У случају разрјешења, тужилачки истражилац који је на дужност именован из државних органа Републике Српске наставља да обавља дужност коју је обављао прије именовања на дужност тужилачког истражиоца.

Члан 19.

Шефа тужилачких истражилаца и обезбјеђења Специјалног тужилаштва именује главни специјални тужилац, из реда тужилачких истражилаца, на приједлог колегијума Специјалног тужилаштва.

Члан 20.

Главни специјални тужилац доставља извјештај о раду Специјалног тужилаштва Народној скупштини Републике Српске, по захтјеву, а у сваком случају најмање једанпут годишње.

Члан 21.

(1) Специјално тужилаштво има обавезу да, у оквиру остваривања своје функције, на властиту иницијативу или на захтјев, извјештава Народну скупштину Републике Српске, Владу Републике Српске и предсједника Републике Српске о примјени кривичног законодавства Републике Српске из своје надлежности, као и о раду тог тужилаштва.

(2) Извјештај из става 1. овог члана подноси главни специјални тужилац, а у његовој одсутности или спријечености, замјеник главног специјалног тужиоца.

Члан 22.

(1) Специјално тужилаштво, путем средстава јавног информисања и на други начин, обавјештава јавност о стању криминалитета из своје надлежности у Републици Српској.

(2) У границама законом одређених надлежности и у складу са интересима поступка, Специјално тужилаштво може обавјештавати јавност о поједином предмету у којем поступа. Приликом обавјештавања јавности, Специјално тужилаштво се руководи интересима правде, имајући у виду стандарде прописане чланом 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода.

Члан 23.

Министарство унутрашњих послова врши обезбјеђење Специјалног тужилаштва на захтјев главног специјалног тужиоца.

ГЛАВА V ПЛАТЕ И ДРУГА ПРАВА ПО ОСНОВУ РАДА

Члан 24.

(1) Главни специјални тужилац, замјеник главног специјалног тужиоца и специјални тужиоци, имају у складу са законом право на плату и друга права која проистичу из рада, односно функције коју обављају.

(2) Плата главног специјалног тужиоца, замјеника главног специјалног тужиоца и специјалних тужилаца обрачунава се на исти начин као плате главног окружног тужиоца, замјеника главног окружног тужиоца и окружног тужиоца, на следећи начин:

1) плата главног специјалног тужиоца одговара плати главног окружног тужиоца,

2) плата замјеника главног специјалног тужиоца одговара плати замјеника главног окружног тужиоца,

3) плата специјалног тужиоца одговара плати окружног тужиоца.

Члан 25.

Плата стручних сарадника у Специјалном тужилаштву једнака је плати стручних сарадника у окружним тужилаштвима.

Члан 26.

(1) Плате и остала права по основу рада за стручне савјетнике, Шефа тужилачких истражилаца и обезбјеђења Специјалног тужилаштва, тужилачке истражиоце и остале запослене уређују се посебним правилником, који доноси главни специјални тужилац, на приједлог колегијума Специјалног тужилаштва, уз сагласност Министарство правде.

(2) Тужиоци Специјалног тужилаштва имају право на посебан додатак на сложеност и ризик у обављању послова у износу до 30% од основне плате коју остварују на позицијама на које су именовани.

(3) Критеријуми у вези са накнадом за ризик и сложеност из става 2. овог члана ће бити регулисани посебним правилником, који доноси главни специјални тужилац, уз сагласност Министарства правде.

Члан 27.

Специјално тужилаштво посједује благајну за посебне оперативне послове, чије се коришћење уређује посебним правилником, који доноси главни специјални тужилац, уз сагласност Министарство правде.

1. Специјални суд Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске

Члан 28.

(1) Овим законом оснива се Специјални суд Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске (у даљем тексту: Специјални суд).

(2) Специјални суд надлежан је на цијелој територији Републике Српске за поступање у случајевима из члана 3. овог закона, без обзира на прописану казну за поједино кривично дјело, односно у свим случајевима када у предмету поступа Специјално тужилаштво.

(3) Радом Специјалног суда руководи предсједник Специјалног суда за заштиту уставног уређења Републике Српске (у даљем тексту: предсједник Специјалног суда).

(4) Предсједника Специјалног суда и судије Специјалног суда именује Народна скупштина Републике Српске, на приједлог министра правде.

(5) За судију Специјалног суда може се именовати лице са завршеним правним факултетом и најмање три године радног искуства након положеног правосудног испита.

(6) Мандат предсједника суда траје пет година, уз могућност поновног именовања.

(7) Судије Специјалног суда дужност обављају без ограничења трајања мандата.

(8) Судије Специјалног суда имају потребан број стручних сарадника, те пратећег особља.

(9) Предсједник Специјалног суда посебним правилником уређује организацију и функционисање Специјалног суда.

Члан 29.

Специјални суд оснива се и укида законом.

Члан 30.

У оквиру буџета Републике Српске обезбјеђују се посебна финансијска средства за функционисање Специјалног суда.

Члан 31.

(1) По жалбама на одлуке Специјалног суда одлучује Апелационо одјељење за заштиту уставног уређења при Специјалном суду Републике Српске (у даљем тексту: Апелационо одјељење).

(2) Апелационим одјељењем предсједава предсједник, којег бирају све судије Апелационог одјељења на мандат од пет година.

(3) Апелационо одјељење од пет судија својом одлуком именује Народна скупштина Републике Српске, а на приједлог министра правде.

Члан 32.

Предсједник Апелационог одјељења посебним правилником уређује организацију и функционисање Апелационог одјељења.

Члан 33.

У оквиру буџета Републике Српске обезбјеђују се посебна финансијска средства за функционисање Апелационог одјељења.

Члан 34.

(1) Судије Специјалног суда и судије Апелационог одјељења имају право на посебну накнаду на сложеност и ризик у износу до 30% од основне плате.

(2) Накнаде за ризик и сложеност се уређују посебним правилником, који доносе предсједник Специјалног суда и предсједник Апелационог одјељења, уз сагласност Министарства правде.

Члан 35.

Уколико овим законом није другачије одређено, на Специјални суд и Апелационо одјељење примјењује се Закон о судовима Републике Српске.

ГЛАВА VI ЗАШТИТА ФИЗИЧКОГ ИНТЕГРИТЕТА ТУЖИЛАЦА И СУДИЈА

Члан 36.

Сви државни органи Републике Српске, на захтјев главног специјалног тужиоца морају, без одлагања, предузети мјере и радње из своје надлежности с циљем обезбјеђивања физичког интегритета главног специјалног тужиоца, замјеника главног специјалног тужиоца и специјалних тужилаца, те судија Специјалног суда и судија Апелационог одјељења и њихових породица.

1. Посебна притворска јединица

Члан 37.

(1) У казнено-поправном заводу у Бањој Луци оснива се Посебна притворска јединица за извршење мјере притвора одређеног у кривичном поступку за кривична дјела из члана 3. овог закона.

(2) Министар правде, уз сагласност предсједника Специјалног суда, правилником уређује организацију, рад и поступање са притвореницима у Посебној притворској јединици, у складу са Законом о кривичном поступку и Законом о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске.

ГЛАВА VII СРЕДСТВА ЗА РАД

Члан 38.

Влада Републике Српске обезбјеђује одговарајуће просторије и све друге техничке услове потребне за ефикасан и безбједан рад Специјалног тужилаштва, Специјалног суда, Апелационог одјељења и Посебне притворске јединице.

Члан 39.

Средства за рад Посебне притворске јединице обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

ГЛАВА VIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

Кривични поступци за кривична дјела из члана 3. овог закона у којима је потврђена оптужница до дана ступања на снагу овог закона окончаће се пред судовима који су били стварно и мјесно надлежни прије ступања на снагу овог закона.

Члан 41.

Народна скупштина Републике Српске ће у року од пет дана од дана ступања на снагу овог закона извршити постављења тужилаца и судија у Специјално тужилаштво и Специјални суд, док ће Министарство правде и Влада Републике Српске извршити све потребне радње с циљем успостављања организације и рада Специјалног тужилаштва и Специјалног суда, као и Посебне притворске јединице.

Члан 42.

Министарство финансија ће у буџету Републике Српске обезбиједити посебна средства за оснивање и рад Специјалног тужилаштва и Специјалног суда.

Члан 43.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

Број:
Датум:
Бања Лука

**ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ**

Др Ненад Стевандић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

(по хитном поступку)

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану амандману XXXII на члан 68. т. 1), 2) и 10) Устава Републике Српске, којим је утврђено да Република уређује и обезбјеђује интегритет, уставни поредак и територијалну цјелокупност Републике, безбједност и организацију, надлежности и рад државних органа, у члану 122. Устава Републике Српске, којим је утврђено да се оснивање, надлежност, организација и поступак пред судовима утврђују законом, у члану 128. Устава Републике Српске, којим је утврђено да је јавно тужилаштво самосталан државни орган који гони учиниоце кривичних и других по закону кажњивих дјела и улаже правна средства ради заштите законитости и да се оснивање, организација и надлежности јавног тужилаштва уређују законом, и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, којим је прописано да Народна скупштина Републике Српске доноси законе, друге прописе и опште акте.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

III РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Овим законом оснивају се Специјално тужилаштво Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске (у даљем тексту: Специјално тужилаштво) и Специјални суд Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске (у даљем тексту: Специјални суд), те уређује организација, надлежност и овлашћења ових институција, као и поступање других органа и институција Републике Српске у вези процесуирања кривичних дјела прописаних овим законом. Основни разлог и циљ доношења овог закона је заштита уставног уређења Републике Српске.

Закон о заштити уставног уређења Републике Српске доноси се како би се обезбиједила ефикаснија заштита уставног поретка и уређења Републике Српске, односно ефикаснијег процесуирања кривичних дјела наведених у члану 3. овог закона а то су кривична дјела из Главе XXII Кривичног законика Републике Српске односно кривична дјела против уставног уређења и безбједности Републике Српске, кривично дјело непоштовање или неизвршавање одлука институција или органа Републике Српске те друга кривична дјела којима се посредно или непосредно угрожава уставно уређење и територијални интегритет Републике Српске. Законом је прописано да је Специјални суд, надлежан на цијелој територији Републике Српске, за поступање у случајевима предвиђеним чланом 3. овог закона, без обзира на прописану казну за поједино кривично дјело, односно у свим случајевима када у овим предметима поступа односно истраге проводи Специјално тужилаштво.

Прописује се да главног специјалног тужиоца, замјеника главног специјалног тужиоца, специјалне тужиоце и предсједника Специјалног суда и судије овог суда, судије Апелационог одјељења именује Народна скупштина Републике Српске. На овај начин, кроз именовања судија и тужилаца од законодавног тијела, обезбијеђен је највиши стандард независности и непристрасности те кредибилитета и интегритета носилаца правосудних функција у овим институцијама.

С обзиром на дјеловања Кристијана Шмита, који није именован за високог представника у БиХ у складу са процедурама предвиђеним Анексом 10 Дејтонског споразума, а који је доношењем одлука којим намеће законе у Босни и Херцеговини, које немају ни легалитет ни легитимитета, у континуитету урушавао владавину права и правну сигурност на територији БиХ и Републике Српске и уставни поредак и Дејтонски споразум, Република Српска је била принуђена да предузме мјере како би заштитила своје уставно уређење.

Како притисци и покушаји нарушавања уставног уређења Републике Српске и Босне и Херцеговине и даље не престају, Република Српске овим законом предузима даље мјере на очувању свог уставног уређења. Доношењем овог закона Република Српска настоји да обезбједи посебну заштиту свог уставног уређења и безбједности, а како би заштитила своје грађане од вануставних институција и њиховог дјеловања, те спријечила покушаје урушавања Републике Српске и дејтонске Босне и Херцеговине. Наиме, на овај начин настоје се заштитити сви грађани Републике Српске, њихова људска права и основне слободе гарантоване Уставом Републике Српске, Уставом Босне и Херцеговине, те Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, те очувати безбједност и уставно уређење Републике Српске.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Чланом 213. Пословника Народне скупштине Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 66/20) дата је могућност, изузетно, за доношење закона по хитном поступку у случају када се законом уређују питања и односи настали услед околности које нису могле да се предвиде, а недоношење закона по хитном поступку би могло проузроковати штетне посљедице по живот и здравље људи, безбједност Републике и рад органа и организација, и ако је то у општем интересу. По хитном поступку може се донијети и закон за који је Уставни суд Републике Српске одлуком утврдио његову неусклађеност са Уставом.

Имајући у виду вриједности које се штите овим законом, уставни поредак и безбједност Републике Српске и свих њених грађана, доношење овог закона је у општем интересу Републике Српске, те га је неопходно што прије донијети односно по хитном поступку.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. уређују се оснивање, организација, надлежност и овлашћења посебних организационих јединица тужилаштва и суда, као и других државних органа у Републици Српској, те се уређују други услови ради ефикасног откривања и кривичног гоњења учинилаца кривичних дјела одређених овим законом.

Чланом 2. прописано је да се закон се доноси с циљем ефикасне заштите уставног уређења Републике Српске, те да се у случају постојања несагласности одредаба неког другог закона Републике Српске са овим законом, примјењује се овај закон.

Чланом 3. прописује се да се овај закон примјењује с циљем откривања и кривичног гоњења за одређена кривична дјела.

Чланом 4. прописује се основање Специјалног тужилаштва.

Чланом 5. прописује се да се Специјално тужилаштво оснива и укида овим законом.

Чланом 6. прописује се да руководи радом Специјалног тужилаштва, главни специјални тужилац, те да у случају одсутности или спријечености главног специјалног тужиоца, замјењује га замјеник главног специјалног тужиоца.

Чланом 7. прописује се да ко именује главног специјалног тужиоца, као и трајање мандата, те у којим случајевима мандат може престати, као и распоређивање након истека мандата.

Чланом 8. прописује се ко именује замјеника главног специјалног тужиоца и специјалне тужиоце, трајање мандата, распоређивање након истека мандата. Специјални тужиоци обављају дужност без ограничења трајања мандата, а у случају поднесене оставке, специјални тужиоци настављају да обављају дужност коју су вршили прије распоређивања.

Чланом 9. прописује се да главни специјални тужилац, замјеник главног специјалног тужиоца и специјални тужиоци имају сва права и обавезе тужиоца у кривичном поступку, у складу са законом.

Чланом 10. прописује се састав колегијума Специјалног тужилаштва, те начин рада колегијума Специјалног тужилаштва.

Чланом 11. прописује се да се у оквиру буџета Републике Српске обезбјеђују посебна финансијска средства за функционисање Специјалног тужилаштва, те ко сачињава приједлог буџета Специјалног тужилаштва.

Чланом 12. прописује се поступање главног специјалног тужиоца уколико постоји основ сумње да је извршено кривично дјело из члана 3. овог закона.

Чланом 13. прописује се поступање надлежног тужилаштва.

Чланом 14. прописује се поступање по одлуци из чл. 12. и 13. овог закона, те да против наредбе није дозвољена жалба.

Чланом 15. прописује се начин поступања свих тужилаштва, државних органа у Републици Српској, да омогуће сву неопходну помоћ и подршку, укључујући обезбјеђивање простора и опреме, те омогућавања употребе техничког средства којим располажу.

Чланом 16. прописује се ко чини специјално тужилаштво, те које услове треба да испуњавају та лица, као и начин именовања, а унутрашња организација и систематизација Специјалног тужилаштва, у дијелу који није регулисан овим законом, регулише се Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Специјалног тужилаштва, које доноси главни специјални тужилац, након прибављене сагласности Министарства правде.

Чланом 17. прописује се да се тужилачки истражиоци који раде по овлашћењима специјалног тужиоца сматрају овлашћеним службеним лицима у смислу члана 20. тачка е) Закона о кривичном поступку Републике Српске, како се именују, те да се услови за именовање и разрјешење тужилачких истражилаца одређују Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Специјалном тужилаштвоу, који доноси главни специјални тужилац, а одобрава главни републички тужилац.

Чланом 18. прописује се да тужилачки истражиоци поступају по захтјевима специјалних тужилаца, а за свој рад одговарају шефу тужилачких истражилаца и обезбјеђења Специјалног тужилаштва, односно главном специјалном тужиоцу, да одлуку о именовану и разрјешењу тужилачког истражиоца доноси главни специјални тужилац, на приједлог колегијума Специјалног тужилаштва или шефа тужилачких истражилаца и обезбјеђења специјалног тужилаштва, као и да у случају разрјешења, тужилачки истражилац који је на дужност именован из државних органа Републике Српске, наставља да обавља дужност коју је обављао прије именовања на дужност тужилачког истражиоца.

Чланом 19. прописује се да шефа тужилачких истражилаца и обезбјеђења Специјалног тужилаштва именује главни специјални тужилац из реда тужилачких истражилаца, на приједлог колегијума Специјалног тужилаштва.

Чланом 20. прописује се да главни специјални тужилац доставља извјештај о раду Специјалног тужилаштва Народној скупштини Републике Српске, по захтјеву, а у сваком случају најмање једанпут годишње.

Чланом 21. прописује се да Специјално тужилаштво има обавезу да, у оквиру остваривања своје функције, на властиту иницијативу или на захтјев, извјештава Народну скупштину Републике Српске, Владу Републике Српске и предсједника Републике Српске о примјени кривичног законодавства Републике Српске из своје надлежности, као и о раду тог тужилаштва, те да извјештај подноси главни специјални тужилац, а у његовој одсутности или спрјечености, замјеник главног специјалног тужиоца.

Чланом 22. прописује се да Специјално тужилаштво, путем средстава информисања и на други начин, обавјештава јавност о стању криминалитета из своје надлежности у Републици Српској, те да у границама законом одређених надлежности и у складу са интересима поступка, Специјално тужилаштво може обавјештавати јавност о поједином предмету у којем поступа. Приликом обавјештавања јавности, Специјално тужилаштво се руководи интересима правде, имајући у виду стандарде прописане чланом 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода.

Чланом 23. прописује се да Министарство унутрашњих послова врши обезбјеђење Специјалног тужилаштва на захтјев главног специјалног тужиоца.

Чланом 24. прописује се да главни специјални тужилац, замјеник главног специјалног тужиоца и специјални тужиоци, имају, у складу са законом, право на плату и друга права која проистичу из рада, односно функције коју обављају, те начин обрачуна плата главног специјалног тужиоца, замјеника главног специјалног тужиоца и специјалних тужилаца обрачунава се на исти начин као плате главног окружног тужиоца, замјеника главног окружног тужиоца и окружног тужиоца.

Чланом 25. прописује се да је мјесечна плата стручних сарадника у специјалном тужилаштву једнака плати стручних сарадника у окружним тужилаштвима.

Чланом 26. прописује се да се плате и остала права по основу рада за стручне савјетнике, шефа тужилачких истражилаца, тужилачке истражиоце и остале запослене, уређују посебним правилником, који доноси главни специјални тужилац, на приједлог колегијума Специјалног тужилаштва, а одобрава Министарство правде. Тужиоци Специјалног тужилаштва могу имати право на посебни додатак на сложеност и ризик у обављању послова у износу до максимално 30% од основне плате коју остварују на позицијама на које су именовани. Критеријуми у вези са накнадом за ризик и сложеност ће бити регулисани посебним правилником који доноси главни специјални тужилац, уз сагласност министарства правде.

Чланом 27. прописује се да Специјално тужилаштво посједује благајну за посебне оперативне послове, чије се коришћење уређује посебним правилником који доноси главни специјални тужилац, а одобрава Министарство правде.

Чланом 28. прописује се да се овим законом оснива Специјални суд Републике Српске за заштиту уставног уређења Републике Српске, за поступање у случајевима предвиђеним чланом 3. овог закона, без обзира на прописану казну за поједино кривично дјело, односно у свим случајевима када у предмету поступа Специјално тужилаштво. Такође, радом Специјалног суда руководи предсједник Специјалног суда за заштиту уставног уређења Републике Српске, те да предсједника Специјалног суда и судије Специјалног суда именује Народна скупштина Републике Српске, на приједлог министра правде. За судију Специјалног суда може се именовати лице са завршеним правним факултетом и најмање три године радног искуства након положеног правосудног испита, као и трајање мандата предсједника Специјалног суда и судија Специјалног суда.

Чланом 29. прописује се да се у оквиру буџета Републике Српске обезбјеђују посебна финансијска средства за функционисање Специјалног суда.

Чланом 30. прописује се да по жалбама на одлуке Специјалног суда одлучује Апелационо одјељење за заштиту уставног уређења при Специјалном суду Републике Српске, ко предсједава, те начин именовања.

Чланом 31. прописује се да предсједник Апелационог одјељења посебним правилником уређује организацију и функционисање Апелационог одјељења.

Чланом 32. прописује се да се у оквиру буџета Републике Српске обезбјеђују посебна финансијска средства за функционисање Апелационог одјељења.

Чланом 33. прописује се да судије Специјалног суда и судије Апелационог одјељења имају право на посебни додатак на сложеност и ризик у износу до 30% на основну плату, као и да се начин обрачуна накнаде за ризик и сложеност уређују посебним правилником који доносе предсједник Специјалног суда и предсједник Апелационог одјељења, уз сагласност Министарства правде.

Чланом 34. прописује се да уколико овим законом није другачије одређено, на Специјални суд и Апелационо одјељење примјењује се Закон о судовима Републике Српске.

Чланом 35. прописује се да сви државни органи Републике Српске, на захтјев главног специјалног тужиоца морају, без одлагања, предузети мјере и радње из своје надлежности у циљу обезбјеђивања физичког интегритета главног специјалног тужиоца, замјеника главног специјалног тужиоца и специјалних тужилаца, те судија Специјалног суда и судија Апелационог одјељења и њихових породица.

Чланом 36. прописује се да се у казнено-поправном заводу у Бањој Луци, оснива Посебна притворска јединица за извршење мјере притвора одређеног у кривичном поступку за кривична дјела из члана 3. овог закона, да министар правде, уз сагласност предсједника Специјалног суда, правилником уређује организацију, рад и поступање са притвореницима у Посебној притворској јединици, у складу са Законом о кривичном поступку и Законом о извршењу кривичних и прекршајних санкција Републике Српске.

Чланом 37. прописује се да Влада Републике Српске обезбјеђује одговарајуће просторије и све друге техничке услове потребне за ефикасан и безбједан рад Специјалног тужилаштва, Специјалног суда, Апелационог одјељења и Посебне притворске јединице.

Чланом 38. прописује се да се средства за рад Специјалног тужилаштва, Специјалног суда, Апелационог одјељења и Посебне притворске јединице, обезбјеђују у буџету Републике Српске.

Чланом 39. прописује се да ће се кривични поступци за кривична дјела из члана 3. овог закона у којима је потврђена оптужница до дана ступања на снагу овог закона, окончати пред судовима који су били стварно и мјесно надлежни прије ступања на снагу овог закона.

Чланом 40. прописује се да ће Народна скупштина Републике Српске у року од пет дана од дана ступања на снагу овог закона извршити постављења тужилаца и судија у Специјално тужилаштво и Специјални суд, док ће Министарство правде и Влада Републике Српске извршити све потребне радње у циљу успостављања организације и рада Специјалног тужилаштва и Специјалног суда, као и Посебне притворске јединице.

Чланом 41. прописује се да ће Министарство финансија у буџету Републике Српске обезбиједити посебна средства за оснивање и рад Специјалног тужилаштва и Специјалног суда.

Члан 42. прописује се да овај закон ступа на снагу наредног дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“.

VI РАЗЛОЗИ ЗА СТУПАЊЕ НА СНАГУ ЗАКОНА ПРИЈЕ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“

Чланом 109. став 1. Устава Републике Српске прописано је да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, а да могу ступити на снагу и раније из нарочито оправданих разлога. Предложеним законом, штити се уставни поредак Републике Српске а самим тим безбједност, права и слободе грађана Републике Српске, а то представља нарочито оправдан разлог за ступање овог закона на снагу прије осмог дана од дана објављивања.

VII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребна су додатна финансијска средства.